

El dret a l'autodeterminació de Catalunya i el Regne d'Espanya

written by Redacció Unilateral | 2 d'octubre de 2018

Article escrit per Lluís Garcia, membre de la secció de Ciències Biològiques de l'IEC i Roser Cussó, professora de la Université Paris 1 Panthéon-Sorbonne.

El tema «colonial»

Sovint des de Madrid hom ha manifestat que el dret a l'autodeterminació només és aplicable a les colònies i atès que, segons la Constitució espanyola de 1978, el Regne d'Espanya no en té, de colònies, la dita constitució no el reconeix explícitament. Emperò:

a) Moltes de metròpolis ni usaven ni usen el qualificatiu de colònia per a territoris que realment n'eren o encara en són, de colònies. En el cas del Regne d'Espanya, abans anomenat Regne d'Espanya i Índies, Argentina, Cuba i d'altres molts territoris americans i asiàtics eren realment colònies, si bé no eren anomenades així, contrariant històricament l'emfàtic ús que actualment fan a Madrid de l'expressió d'un passat Imperio Espanyol que suposa una metròpoli i diverses colònies, expressió falsa i calcada de l'Imperi Francès o l'Imperi Britànic que sí que n'eren, d'imperis.

b) En temps ja no imperials, diversos moviments nacionalistes promogueren la independència de les províncies espanyoles de Fernando Poo i de Río Muni, independència que aconseguiren de Madrid mitjançant un referèndum celebrat l'11 agost 1968 sota la supervisió de les Nacions Unides. Un 63% de l'electorat votà per constituir-se en un nou estat

sobirà sota el nom de República de Guinea Equatorial.

No tingué la mateixa solució democràtica la província del Sàhara Espanyol, on els moviments nacionalistes, especialment el Front Polisario, foren brutalment reprimits, amb morts i tortures, per les autoritats de Madrid. Tanmateix el Regne d'Espanya sota la pressió de la Marxa Verda (16 octubre 1975), una invasió de 350.000 marroquins civils desarmats, evacuà i abandonà amb total impotència la província en favor del Regne del Marroc i de la República Islàmica de Mauritània. El 14 novembre 1975 s'acordà a Madrid aquesta cessió territorial, acord que no ha estat mai reconegut per les Nacions Unides, perquè implicà una solució militar i no un referèndum d'autodeterminació del poble sahrauí. El 26 febrer 1976 quan els darrers soldats espanyols abandonaven la ja no província espanyola del Sàhara, el Front Polisario proclamava la constitució de la República Àrab Sahrauí Democràtica, actualment instal·lada dins el territori contigu de la República Democràtica Popular d'Algèria.

Madrid, contràriament al cas de la molt rica, en recursos naturals, província espanyola del Sàhara, no tingué mai la pretensió de conservar a ultrança la també província espanyola d'Ifni, immersa en un intermitent i llarg conflicte militar pràcticament amagat, sense declaració prèvia de guerra, entre el Regne d'Espanya i el Regne del Marroc. Finalment el Tractat de Fes (4 gener 1969) la província espanyola d'Ifni fou cedida al Regne del Marroc.

c) Segons l'historiador Jaume Sobrequés, Catalunya és una colònia del Regne d'Espanya perquè empíricament compleix tots els requisits per a ser declarada colònia: 1. L'exèrcit de la metròpoli ocupa sense cap dret un país que fins aleshores era sobirà. 2. La potència invasora destrueix les institucions del país ocupat i hi imposa el control militar. 3. La potència ocupant organitza l'espoli econòmic de la colònia. 4. La potència colonitzadora mira de trobar i

promou, a l'interior de la colònia, organitzacions polítiques, socials o econòmiques favorables a la metròpoli.

5. Els colonitzadors miren d'anorrear la llengua i la cultura de la colònia.

El Regne d'Espanya i Índies, actualment reduït a simple Regne d'Espanya (tot i que no ocupa tota la península anomenada Hispania des del temps dels romans), és potser l'entitat política amb menor atractiu de totes les grans entitats polítiques aglutinadores, per bé o per mal, del planeta. El dit regne ha perdut des de l'any 1800 14.654.329,30 km² de territori que havia dominat. Com a termes de comparació, tenim les extensions territorials actuals de la Unió Europea 4.324.782 km² (incloent-hi el Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord: 243.610 km²), la República Popular de la Xina 9.596.961 km², els Estats Units d'Amèrica 9.826.675 km² i la Federació Russa 17.125.200 km².

La qüestió del «jus cogens»

És clara la intenció de Madrid d'esquivar, en temes fonamentals, el dret internacional públic. Potser, tractant-se del Regne d'Espanya, seria més escaient dir que Madrid toreja l'obligació de servir el dret internacional d'obligat compliment o *jus cogens*.

Si bé la constitució espanyola del 1978, actualment vigent, proclama a l'article 10.2 que «Las normas relativas a los derechos fundamentales y a las libertades que la Constitución reconoce se interpretarán de conformidad con la Declaración Universal de Derechos Humanos y los tratados y acuerdos internacionales sobre las mismas materias ratificados por España», tanmateix no transcriu literalment l'article 2.1 de la Universal Declaration of Human Rights (UDHR, 1948): «Everyone is entitled to all the rights and freedoms set forth in this Declaration, without distinction of any kind, such as race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth or other

status». La constitució espanyola en fa una versió «afaitada» a l'article 14:

«Los españoles son iguales ante la ley, sin que pueda prevalecer discriminación alguna por razón de nacimiento, raza, sexo, religión, opinión o cualquier otra condición o circunstancia personal o social».

És evident que l'«oblit» de la llengua en aquest article, aquesta manca de referència explícita, pot abonar interpretacions discriminatòries per raó de llengua en tota la legislació derivada de la Constitució, com així ocorre, per exemple en el codi penal espanyol i en codis deontològics de professions diverses. I pot permetre, sense cap contradicció legal, haver afirmat a l'article 3.1 de la Constitució «El castellano es la lengua española oficial del Estado. Todos los españoles tienen el deber de conocerla y el derecho a usarla».

Aquesta imposició de l'espanyol, dit «castellano», a un territori polític plurilingüe, on fins i tot el programari dels telèfons mòbils demanen quina llengua cal usar («espanyol, euskara, català, galego», implica reconèixer que no «Todos los españoles» saben espanyol sinó que l'han d'aprendre. I encara l'art del primer «toreador», el cap de l'estat, del Regne, el rei Juan Carlos de Bourbon, qui proclamà solemnement el 23 abril 2001: «Nunca fue la nuestra, lengua de imposición, sino de encuentro; a nadie se le obligó nunca a hablar en castellano: fueron los pueblos más diversos quienes hicieron suyo, por voluntad libérrima, el idioma de Cervantes»². Així, segons el rei Bourbon, la coerció de saber espanyol és un acte molt lliure, libèrrim.

Si el lector d'aquest escrit no és constret a parlar una llengua diferent de la pròpia i nativa, pot fer-se una idea de la gravetat de la imposició lingüística si la Constitució espanyola hagués volgut imposar la religió catòlica com a obligatòria, «oblidant» la religió en la transcripció de l'article 14:

«Los españoles son iguales ante la ley, sin que pueda prevalecer discriminación alguna por razón de nacimiento, raza, sexo, lengua, opinión o cualquier otra condición o circunstancia personal o social».

Així podrien afirmar, sense incórrer en cap tipus de discriminació, «La religión católica es la religión cristiana oficial del Estado». I d'ací: «Todos los españoles tienen el deber de profesarla y el derecho a propagarla» sense incórrer en cap tipus de contradicció legal.

Aquestes filigranes constitucionals de suprimir qualque mot, serien molt difícils de fer per restringir o tergiversar el dret a l'autodeterminació. Madrid té raó quan afirma que el dret a l'autodeterminació no està explícitament reconegut dins la Constitució espanyola, però «obliden» que el Regne d'Espanya ratificà sense cap reserva (BOE núm. 103, de 30 abril 19773), el dret a l'autodeterminació contingut al Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics (ICCPR o International Covenant on Civil and Political Rights) de les Nacions Unides, acordat a Nova York el 19 desembre 1966. I el ratificà abans, fins i tot, de confegir la constitució espanyola vigent actualment, aprovada en referèndum el 6 desembre de 1978 i sancionada pel rei Juan Carlos de Bourbon el 27 desembre de 1978. Un «oblit», doncs, intencionat i no gens casual, perquè l'article 96.1 de la Constitució espanyola disposa que «Los tratados internacionales válidamente celebrados, una vez publicados oficialmente en España, formarán parte del ordenamiento interno. Sus disposiciones sólo podrán ser derogadas, modificadas o suspendidas en la forma prevista en los propios tratados o de acuerdo con las normas generales del Derecho internacional». Així, doncs, no podent trastocar el redactat del dret a l'autodeterminació, suprimint alguns mots o tergiversant-ne expressions, optaren, els redactors de la constitució, per no citar-lo directament, perquè el pacte ICCPR és ben clar:

«Article 1

1. All peoples have the right of self-determination. By virtue of that right they freely determine their political status and freely pursue their economic, social and cultural development.

2. All peoples may, for their own ends, freely dispose of their natural wealth and resources without prejudice to any obligations arising out of international economic co-operation, based upon the principle of mutual benefit, and international law. In no case may a people be deprived of its own means of subsistence.

3. The States Parties to the present Covenant, including those having responsibility for the administration of Non-Self-Governing and Trust Territories, shall promote the realization of the right of self-determination, and shall respect that right, in conformity with the provisions of the Charter of the United Nations».

Els redactors de la Constitució espanyola, no podent torejar i afaitar un text tan llarg i clar, decidiren, simplement, d'escamotejar-lo. L'article 10.2 que afirma solemnement que el Regne d'Espanya accepta i acata tota la legislació internacional, el *jus cogens*, és la tapadora d'un joc de mans: citen i trastoquen, com hem comentat, la Declaració UDHR, i no citen l'altre document de les Nacions Unides que conjuntament amb la Declaració són el bessó fonamental del *jus cogens*: el Pacte ICCPR. Els dos textos, conjuntament, són coneguts com a Pactes Internacionals de Drets Humans o Pactes de Nova York. I justament el dret a l'autodeterminació, contingut als Pactes, és el principi cardinal del dret modern internacional, superant l'obsolet «dret de conquesta», la llei internacional usada per les monarquies i d'altres entitats polítiques fonamentades en la llei de la «gràcia de déu», potser el veritable fonament del Regne d'Espanya i Índies i del seu successor el Regne d'Espanya. Remarquem que el nom estrictament geogràfic de Regne d'Espanya i Índies avala l'error geogràfic del «descobridor» Colom, qui sempre pensà

que havia arribat a l'Índia i no pas a un continent fins llavors desconegut per als europeus, Amèrica.

El punt 2 de l'article 1 del Pacte ICCPR, igual que el punt 3 del citat Sobrequés, és el quid de la qüestió: els humans, animals vertebrats territorials, viuen dels recursos d'un territori que els cal dominar. Certament el punt 1 del Pacte és molt important «humanament» parlant, autoorganització del grup, llengua i cultura, però el fet rellevant i substantiu, com «animals territorials», és l'economia: els recursos del territori. «In no case may a people be deprived of its own means of subsistence». Els països hispans d'Amèrica, considerats, segons el moment històric, virregnats o províncies com els peninsulars, se separaren violentament del Regne d'Espanya i Índies, no per tenir unes llengües, cultures i institucions diferents de les espanyoles peninsulars, sinó per l'espoli que de llurs territoris feien els espanyols de Madrid, perquè nacionalment, «humanament», tan espanyols eren els de Madrid com els d'Amèrica. Encara ara, independents i sobirans, els «espanyols» americans continuen, malauradament, amb la mateixa cultura econòmicament depredadora basada en l'espoli, amb cobdícia i sense miraments de cap casta, dels autèntics propietaris humans dels territoris ocupats: els indígenes, els indis americans. Aviat, la part europea del Regne d'Espanya i Índies, la major part de la península dita Hispania pels romans, vivia a costa de l'espoli de les Índies. I els assentaments espanyols a Amèrica, els autors locals de l'espoli, continuaren i continuen sotmetent els indis a l'espoli de llurs territoris, com les metàstasis d'un càncer definitivament instal·lades dins tots els «òrgans» de les Índies.

En conclusió, l'atac a la llengua, cultura i autoorganització d'un poble, allò que taxativament prohibeix el punt 1 de l'article 1 del Pacte ICCPR és el procediment per a fer perdre a un poble el coneixement que és el propietari del territori on viu, allò que es coneix com a genocidi cultural. Són els

punts 2, 4 i 5 d'en Sobrequés. Per al Regne d'Espanya, Catalunya és una societat i un territori a explotar, no una plena i diferenciada cultura humana, una nació, i atès que en treu molt de benefici econòmic defensarà la seva possessió com defensà el ric territori del Sàhara, i no com abandonà Ifni militarment o Río Muni amb un referèndum. Caldrà una gran marxa de més de 350.000 persones desarmades, perquè Catalunya sigui lliure.